

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan vuoden 2027 talousarvio ja vuosien 2027-2028 taloussuunnitelma

KULTVAP 15.10.2026 § 75
3144/02.02.00/2026

Valmistelija

Fabig Mari

Talousarvion nettomenoraami

Kaupunginhallitus on hyväksynyt kokouksessaan 7.9.2026 tulosityksikkökohtaisen nettomenoraamin vuodelle 2027. Päätöksen mukaan raamilaskelmaa voidaan tarkentaa talousarviovalmistelun kuluessa, mikäli tulevat vero- ja valtionosuuslaskelmat tai kustannusrakenteen muutokset sitä edellyttävät. Talousarvioon on päivitetty vuoden 2027 kustannusrakennetta vastaavat sisäiset erät, kuten siivous, ruokahuolto, tietohallinto ja tilavuokrat. Nämä eivät kokonaisuutena muuta kaupungin toimintakatetta, mutta vaikuttavat tulosityksiköiden toimintakatteisiin. Merkittävimmät toimintakatteiden muutokset ovat hallintopalvelujen (n. 68 000 euroa) ja rakennetun ympäristön (49 000 euroa) toimintakatteiden kasvu sekä opetuksen (67 000 euroa), varhaiskasvatuksen (20 000 euroa) ja vapaa-ajan (20 000 euroa) toimintakatteiden heikkeneminen. Toimintakatteiden muutokset viedään kaupunginhallituksen käsittelyyn 26.10.

Nettomenoraami sisältää talouden tasapainotusta yhteensä 1 100 000 €, joka on jaettu tulosityksiköille toimintakulujen suhteessa. Tasapainotustoimet voivat olla joko meno- tai tulorakenteeseen kohdistuvia ja niissä tulee huomioida muutokset väestö- ja palvelurakenteeseen. Kaupunginhallituksen päätöksen mukaan viranhaltijoiden valmistelumateriaalin tulee sisältää vaihtoehtoja säästökohteiksi.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan alaisiin tulosityksiköihin kuuluvat kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut. Kulttuuripalveluille annettu raami on 1 194 692 € sisältäen tasapainotusta 26 937 €. Vapaa-aikapalveluille annettu raami on 2 017 826 € sisältäen tasapainotusta 51 627 €.

Kulttuuripalveluihin kohdistuvat muutokset ja tasapainotustoimet

Kulttuuripalvelujen tulosityksikkö sisältää kirjaston, kaupunginmuseon ja kulttuurin palvelukokonaisuudet. Kulttuuri-palvelukokonaisuudesta on vähennetty Hörhiäisten kustannukset (17 000 €), jotka varataan vuoden 2027 talousarviossa elinvoimalautakunnan alaisuuteen. Kustannussiirtoa ei huomioida tasapainotustoimien riittävyttä arvioitaessa.

Kulttuuripalvelujen tulosityksikössä palvelutoimintaan kohdistuvien menovähennysten toteuttaminen edellyttäisi käytännössä toimipisteiden aukioloaikojen supistamista tai toimipisteiden lakkauttamista. Tällä olisi välitön vaikutus palvelujen saatavuuteen ja kuntalaisten mahdollisuuksiin käyttää palveluja. Talousarvion valmistelun yhteydessä on tarkasteltu kirjastojen ja museoiden aukioloajoista Kankaanpäässä ja asukasluvultaan suunnilleen samankokoisissa kunnissa. Kankaanpään pääkirjaston henkilökunnan palveluaika on 34 tuntia viikossa, mikä sijoittuu vertailukuntien keskitasolle. Kirjastopalvelujen saatavuutta täydentää omatoimikäyttö sekä Honkajoen sivukirjasto. Myös lähes kaikissa vertailukunnissa palveluverkkoon kuuluu pääkirjaston lisäksi yksi tai useampi sivutoimipiste. Museoiden aukioloaikojen suoraa vertailua

rajoittavat erot museotoiminnan laajuudessa, sisällössä ja kausiluonteisuudessa. Kankaanpään kaupunginmuseon aukioloaika on kesäkaudella 49 tuntia ja talvikaudella kahdeksan tuntia viikossa. Museon aukioloaikojen mahdollisen supistamisen taloudellinen vaikutus arvioidaan vähäiseksi, sillä aukiolon järjestämiseen kohdistuva henkilöstöresurssi on nykytasollaankin alle 0,4 henkilötyövuotta.

Kirjaston vuoden 2027 talousarvio ylittää annetun toimintakateramin 14 822 eurolla. Ylitys johtuu kirjastojärjestelmän vaihdosta sekä sisäisten ICT-kulujen, tilavuokrien ja siivoukskulujen noususta. Kirjastojärjestelmän vaihto (KOHA) tuottaa jatkossa vuosittaista kustannussäästöä noin 3 200 € verrattuna muihin tarjolla oleviin vaihtoehtoihin. Muilta osin kirjaston toiminta jatkuu vuonna 2025 toteutetun säästöohjelman mukaisella tasolla. Tuolloin henkilöstöresurssia vähennettiin 0,5 henkilötyövuodella, mikä toi noin 20 000 euron säästön, minkä lisäksi aineistomäärärahaa pienennettiin 15 000 eurolla. Lisäksi Honkajoen kirjaston sijaismäärärahaa ja erilliskorvauksia sivukuluineen vähennettiin noin 3 000 eurolla ja pääkirjaston erilliskorvauksia sivukuluineen noin 1 800 eurolla. Näiden toimien yhteenlaskettu säästö oli noin 39 800 euroa.

Museotoiminnan kustannusten vähentämisessä merkittävin pitkän aikavälin säästöpotentiaali liittyy tilaratkaisuun, jota koskeva selvitys on parhaillaan käynnissä. Nykyisten tilojen kiinteistökustannukset korottuvat vuodesta 2026 vuoteen 2027 22 % ja kiinteistökustannukset muodostavat jo 36 % museotoiminnan kustannuksista. Museotoiminnan sijoittaminen käyttökustannuksiltaan nykyistä edullisempiin tiloihin keskusta-alueelle mahdollistaisi suuremmat ja pysyvämmät säästöt kuin nykyisen palvelutoiminnan supistaminen. Ratkaisun taloudellisia vaikutuksia arvioitaessa on otettava huomioon myös tarvittava tilainvestointi. Toteuttamisesta päätetään erikseen selvityksen valmistuttua.

Pysyviä menovähennyksiä kulttuuripalveluista on mahdollista saavuttaa luopumalla vajaakäyttöisistä kiinteistöistä. Linja-autoasema kuuluu kaupungin kiinteistöselvityksessä luokkaan ”luovutettavat ja kriittisesti tarkasteltavat kohteet”. Kiinteistöstä luopumisen on arvioitu tuottavan kulttuuripalveluille pysyvää menovähennystä vuositasolla noin 24 500 euroa. Kiinteistöstä luopumisen lähtökohtana on löytää korvaavat tilat niille toiminnoille, joiden jatkaminen arvioidaan tarkoituksenmukaiseksi. Jatkovalmistelussa selvitetään toimintojen tilatarpeet ja korvaavat tilavaihtoehdot sekä arvioidaan muutoksen toiminnalliset ja taloudelliset vaikutukset. Kiinteistöstä luopumisesta ja toimintojen järjestämisestä päätetään erikseen selvityksen valmistuttua.

Kulttuuripalveluiden vuoden 2027 talousarvioesitykseen on sisällytetty 50 000 euron korotusvaraus musiikkiopiston palvelunostoon. Musiikkiopiston esittämä korotustarve oli noin 70 000 euroa. Esitettyä pienemmällä korotusvarauksella pyritään sovittamaan yhteen kaupungin talouden reunaehdot ja musiikkiopistopalvelujen saavutettavuus.

Vapaa-aikapalveluihin kohdistuvat muutokset ja tasapainotustoimet

Vapaa-aikapalvelujen tulosityksikkö sisältää nuorison ja liikunnan palvelukokonaisuudet. Nuorisopalveluiden osalta tasapainotustoimena esitetään ensisijaisesti pysyvää menovähennystä vähentämällä käytössä olevia tiloja. Nuorisotoimen hallinnoimista bänditiloista luopuminen tuottaisi vuositasolla noin 18 500 euron pysyvän menovähennyksen. Ko. kiinteistö kuuluu kiinteistöselvityksessä luokkaan ”luovutettavat ja kriittisesti tarkasteltavat kohteet”. Kiinteistöstä luopumisesta ja toimintojen

tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä päätetään erikseen jatkovalmistelun jälkeen.

Liikuntapalvelujen ensisijaisena tasapainotusvaihtoehtona esitetään toimintatuottojen lisäämistä ja käyttötalouden menojen kohdennettua vähennystä. Vuoden 2027 myyntituottotavoitteeksi esitetään 232 000 euroa, mikä on noin 13 400? euroa enemmän kuin vuoden 2026 talousarviossa. Tavoitteen korottamista tukee vuoden 2026 toteumakehitys, jolloin tammi–syyskuussa myyntituottoja oli kertynyt noin 187 100 euroa eli noin 91 prosenttia koko vuoden talousarvioon asetetusta tavoitteesta.

Menovähennyksiä kohdistettaisiin henkilöstön muihin toimintakuluihin 2 000 euroa, liikunta-alueiden ja kaluston hoitoon ja kunnossapitoon 12 000 euroa sekä hankintoihin 3 000 euroa. Kunnossapitomäärärahojen vähentäminen edellyttää tehtävien priorisointia sekä joiden liikuntapaikkojen tai -reittien hoidon vähentämistä tai lopettamista (kuten jo aiemmin toteutettu sivukylien hiihtoreittien ylläpito). Kunnossapito ja hankinnat kohdennettaisiin ensisijaisesti turvallisuuden, käytettävyyden ja toimintavarmuuden kannalta välttämättömiin kohteisiin.

Ensisijaisen vaihtoehdon arvioitu taloudellinen vaikutus olisi yhteensä noin 30 400 euroa vuodessa. Nykyiset aukioloajat sekä kaupungin hankkimat jäähalli- ja sisäliikuntavuorot säilyisivät ennallaan. Vaikutukset näkyisivät erityisesti vähemmän käytettyjen liikuntapaikkojen ja reittien kunnossapidon vähenemisenä sekä hankintojen lykkäämisinä. Taloudellisen tavoitteen saavuttamiseen liittyy epävarmuutta myyntituottojen toteutumisen osalta.

Toisena tasapainotusvaihtoehtona on liikuntakeskuksen ja uimahallin sunnuntaiaukiolosta sekä liikunta-alueiden sunnuntaikunnossapidosta luopuminen. Työntekijöiden säännöllinen työaika siirrettäisiin muille viikonpäiville, jolloin henkilöstökustannusten vähennys muodostuisi pääasiassa sunnuntaityökorvausten poistumisesta. Alustava arvio vähennyksestä on noin 16 000 euroa vuodessa. Sunnuntaisulku vähentäisi uimahallipalvelujen saatavuutta, mutta palvelu olisi edelleen saatavilla kuutena päivänä viikossa. Ulkoliikuntapaikkojen käyttöolosuhteet voisivat sääolosuhteista riippuen heikentyä viikonlopun aikana.

Lisäksi toisessa vaihtoehdossa vähennettäisiin kaupungin ulkopuolelta hankittavia liikuntatilojen käyttötunteja. Jäähallin vuotuinen käyttötuntimäärä pienenesi noin 400 tunnista 330 tuntiin, mikä vähentäisi menoja noin 6 290 euroa ja kohdistuisi erityisesti koulujen jäävuoroihin. MOVE Areenan käyttötuntimäärä vähenisi 1 470 tunnista 1 200 tuntiin vuodessa, mikä vähentäisi menoja 8 100 euroa ja supistaisi koulujen, urheiluseurojen ja muiden käyttäjäryhmien sisäliikuntavuoroja.

Toisen vaihtoehdon yhteenlaskettu alustava menovähennys olisi noin 30 390 euroa vuodessa. Kokonaissäästö tarkentuisi henkilöstökustannusten ja sunnuntaisulusta mahdollisesti aiheutuvan lipputulojen vähenemisen arvioinnin perusteella. Vaihtoehdon vaikutukset palvelujen saatavuuteen ja liikuntatilojen käyttömahdollisuuksiin olisivat merkittävästi ensisijaista vaihtoehtoa suuremmat.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan alaisten palvelujen talousarvio vuodelle 2027

Talousarvioehdotusta ei ole saatu laadittua nettomenoraamin mukaisena. Nettosumma on kulttuurin osalta 1 212 797 euroa, ylitys siirretyt

hörhiäismenot huomioiden 35 201 euroa ja vapaa-ajan osalta 2 044 874 euroa, ylitys 27 048 euroa. Liikuntapalveluihin on varattu rahoitus kahden Suomi liikkeelle -hankkeen omavastuuosuuksiin.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden vuoden 2027 toiminnallisissa tavoitteissa painottuvat kuntalaisten hyvinvointi, osallisuus ja eri ikäryhmille suunnatut saavutettavat palvelut. Kulttuuripalveluissa kehitetään verkkopalveluita ja verkostoyhteistyötä sekä toteutetaan lasten ja nuorten kulttuurikasvatussuunnitelmaa. Vapaa-aikapalveluissa vahvistetaan harrastusmahdollisuuksia ja nuorten osallisuutta, kehitetään ikääntyneiden liikuntapalveluita sekä edistetään liikuntaneuvonnan vakiinnuttamista resurssien puitteissa. Lisäksi kehitetään digitaalista asiointia, vahvistetaan yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa ja turvataan Hämeenkaan virkistys- ja liikuntakäyttöä.

Investointihankkeina esitetään liikunnan palvelukokonaisuudelle vuonna 2026 toteuttamatta jäänyttä Honkajoen urheilukentän perusparannusta (39 000 €, hankkeelle myönnetty lisäksi avustusta 11 000 €), traktorin hankintaa liikuntakeskukselle (100 000 €), maastopyöräreitistön kehittämishanketta (12 000 €, hankkeelle haetaan maaseudun kehittämisrahaston tukea 12 000 €), yleisurheilun hyppypaikkojen kehittämistä (18 000 €) ja harjoituskenttien aitojen uusimista (35 000 €). Kirjaston palvelukokonaisuudelle investointina esitetään siirrettävien hiljaisten työtilojen hankintaa (20 000 €).

Tuleville vuosille liikuntapalvelujen investointeina esitetään traktorimönkijän vaihtoa (30 000 €), konesuojan rakentamista (90 000 €) sekä latukoneen hankintaa (220 000 €).

Yritysvaikutukset

Ei suoria yritysvaikutuksia

Esittelijä

Sivistysjohtaja Fabig Mari

Päätösehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyy osaltaan vuoden 2027 talousarvioesityksen ja esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että

1. kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluille laadittu talousarvio vuodelle 2027 hyväksytään ja
2. talousarvioon sisällytetään vuoden 2027 aikana yhteistyössä teknisen toimen kanssa laadittava selvitys mahdollisuuksista luopua vähäisellä käytöllä olevista tiloista ja toiminnan tarkoituksenmukaisesta uudelleenjärjestelystä.

Kokouskäsitely

Investointeja käsiteltäessä Paula Kuusisto esitti, että traktori-investointi poistetaan vapaa-aikapalveluiden investointiesityksistä. Katri Sainio kannatti Kuusiston esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että asiassa oli tehty pohjaesityksestä poikkeava kannatettu esitys, joten asiasta oli äänestettävä. Puheenjohtaja esitti äänestysmenettelyksi nimenhuutoäänestystä siten, että pohjaesitystä eli traktori-investoinnin toteuttamista vuonna 2027 kannattavat äänestävät JAA ja Kuusiston esitystä eli traktori-investoinnin poistamista kannattavat äänestävät EI.

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 2 JAA-ääntä ja 6 EI-ääntä. Äänestyksen tuloksena kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti

äänin 6–2 poistaa traktori-investoinnin vapaa-aikapalveluiden investointiesityksestä. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä.

Sivistysjohtaja antoi kokouksessa seuraavan muutetun päätösehdotuksen: Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyy osaltaan vuoden 2027 talousarvioesityksen ja esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että

1. kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluille laadittu talousarvio vuodelle 2027 hyväksytään ja
2. talousarvioon sisällytetään vuoden 2027 aikana yhteistyössä teknisen toimen kanssa laadittava selvitys mahdollisuuksista luopua vähäisellä käytöllä olevista tiloista ja toiminnan tarkoituksenmukaisesta uudelleenjärjestelystä.
3. Vapaa-aikapalveluiden Honkajoen urheilukentän investointivaraus korotetaan 44 000 euroon.
4. Liikuntapalveluiden toimintatuottoarvio korotetaan 250 000 euroon.
5. Vapaa-aikapalveluiden konesuojaa koskeva investointiesitys siirretään vuodelle 2027. Ennen investoinnista päättämistä kartoitetaan mahdollisuudet hyödyntää olemassa olevia tiloja. Kartoituksen valmistuttua investoinnin tarpeellisuus ja mahdollinen toteutustapa tuodaan erikseen kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan päätettäväksi.
6. Vapaa-aikapalveluiden investointiesitys harjoituskenttien aitojen uusimisesta on toteutettava yhteistyössä kenttää käyttävien seurojen kanssa.

Lisäksi lautakunta lisää vuoden 2027 talousarvion toiminnallisiin tavoitteisiin museon siirtämisen keskusta-alueelle. Museon hankesuunnitelma ja siihen liittyvät päätösesitykset sekä mahdollinen vuoden 2027 lisätalousarvioesitys tuodaan erikseen lautakunnan käsiteltäväksi.

Päätös

Sivistysjohtajan muutettu päätösehdotus hyväksyttiin lukuunottamatta liikuntapalveluiden esitystä traktorin vaihdosta, joka päätettiin poistaa investointilistalta.

Täytäntöönpano

Kaupunginhallitus

Lisätietoja antaa

Sivistysjohtaja Mari Fabig, 044 5775 280
